

RÓMAI KELEMEN LEVELE A KORINTUSIAKHOZ

Weboldal: www.churchofgod.hu

1. 1. Isten egyháza, mely Rómában tartózkodik, Isten egyházának, amely Korintusban időzik, az Urunk Jézus Krisztus által az Isten akaratából megszentelt választottaknak. Kegyelem néktek, és a Mindenható Istennek Jézus Krisztus által ajándékozott békéje töltsön el benneteket! A bennünket érő, és egymást követő váratlanul jött nehézségek és zavarok miatt, testvéreim, csak megkésve fordíthattuk figyelmünket mindazokra a dolgokra, melyeknek rendezése, szerettem, olyan kívánatos számotokra. Arra az istentelen és hozzátok méltatlan lázadásra gondolunk, ami Isten választottjai számára idegen, és tőlük távol áll, de miatta jutott néhány vakmerő és elszánt egyén arra az esztelenségre, hogy a ti tiszteletet érdemlő, nemes, és minden ember előtt megbecsülésben álló neveteket olyan rettenetesen káromolja. 2. Mert ki lenne az, aki megfordult már köztetek, és ne győződött volna meg erényekben bővelkedő és erős hitetekről? Ki lenne az, aki ne csodálta volna megfontolt és józan istenfélelmeteket Krisztusban? Ki ne beszélte volna el vendégszeretetek kifogástalan megnyilvánulásait? Ki ne magasztalta volna tökéletes és biztonságot nyújtó tudásotokat? 3. Mindent személyválogatás nélkül tettetek, az Isten törvényei szerint jártatok, alávetettétek magatokat előljáróitoknak, a köteles tiszteletet megadtátok a köztetek élő presbitereknek, az ifjakat az életszenség és a mértéktartás megismerése felé fordítottátok, az asszonyoknak meg meghagytátok, hogy mindent tiszta, szent és szeplőtelen lelkiismerettel tegyenek, szeressék férjeiket, ahogyan ez kötelességük is, megtanítottátok őket, hogy az engedelmesség szabályát követve, otthonukat szentül, rendben tartsák, és mindenben a tisztességnek megfelelően járjanak el.

2. 1. Mindannyian alázatos lelkületűek voltatok, semmiben sem felfuvalkodottak, inkább ti voltatok másoknak alávetettjei, mintsem magatoknak vetettetek volna alá másokat, szívesebben adtatok a másoknak, mintsem attól valamit elfogadtatok volna, elégedettek voltatok azzal, amit Krisztus adott nektek útravalóul, szavaira kitartóan ügyeltetek, bensőtöket átjárta, szenvedései pedig szemeitek előtt voltak. 2. Ilyenképpen mélységes és gazdagító békesség adatott néktek, kimeríthetetlen vágy élt mindegyitekben a jótetekre, telve voltatok Szent Szellemmel, mely mindegyitekre kiáradt. 3. Megvolt bennetek a szent elszántság, jóakarásban, istenfélelemmel eltelve tártátok ki karjaitokat a mindenható Istenhez, könyörögtetek irgalmáért, ha valamit akaratlanul is vétettetek. 4. Éjjel és nappal törekedtetek segítségére lenni minden testvérnek, hogy választottjainak száma az irgalmasság és a megértő szeretet folytán az üdvösségre jusson. 5. Őszinték és egyszerűek voltatok, nem emlékeztetek a másiktól kapott sérelmekre. 6. Mindenfajta lázadás és mindenféle szakadás utálatos volt előttetek, szomorúsággal töltött el benneteket mások bukdácsolása, szükségleteiket pedig úgy tekintettétek, mintha csak a tiétek lenne. 7. Jó cselekedeteitek miatt sohasem bánkódtatok, készségesek voltatok a jóra. 8. Erényekben bővelkedve, Istennek tetsző élettel ékeskedtetek, mindenben az Ő félelmének megfelelően jártatok el; az Úr parancsolatai és rendelkezései szívetek tábláira voltak felírva.

3. 1. Mindenben tisztelet és bővelkedés adatott meg nektek, de beteljesedett rajtatok az Írás szava: „Evelt, ivott, eltelet, és meghízott, a szeretett, de azután visszarúgott” (V. Móz. 32,15) 2. Ebből származik a lázongás, az irigykedés, a viszály és a lázadás, az üldözések és a rombolások, a háborúság és a fogság. 3. Ezért támadt a tiszteletet meg nem érdemlő arra, aki azt kiérdemelte, a dicstelenek azokra, akik dicséretet érdemelnek, az esztelenek a megfontoltakra, a fiatalok az idősekre. 4. Ezért távozott el tőletek az igazságosság és a béke, és mindenki, aki csak elhagyta az istenfélelmet, hitében vak módjára tapogatózik,

nem az Isten parancsolatai és törvényei szerint jár, nem Krisztushoz méltó életet él, hanem mindegyik szíve gonoszságának vágyait követi, visszatér az istentelen és igazságtalan lázongásba, amely által a halál jött erre a világra.

4. 1. Meg van írva ugyanis: „Napok múltával történt, hogy Káin a föld terméséből áldozatot mutatott be az Istennek, és Ábel is bemutatta áldozatát, de ő bárányainak zsengeiből és azok hájából. 2. Letekintett Isten Ábelre és áldozatára, de Káinhoz és annak áldozati adományához már nem fordult oda. 3. Káin igen elszomorodott és az arca beesett. 4. Akkor az Isten így szólt Káinhoz: - Miért lettél szomorú, miért esett be arcod? Ha áldozatodat helyesen mutatod be, de ha nem helyesen osztod fel azt, nemde, vétkezel? 5. Legyél nyugodt, visszahárul tereád adományod, tiéd lesz annak következménye is. 6. Akkor Káin így szólt testvérehez, Ábelhez: „Menjünk ki a mezőre! Mikor kiértek a mezőre, Káin rátámadt testvére, Ábelre, és megölte őt” (I. Móz. 4:3-8) 7. Láthatjátok, testvéreim, a lázongás és az irigység testvérgyilkosságot művelt. 8. A lázongás miatt futott el atyánk, Jákob is, testvére Ézsau elől. 9. A lázongás volt az oka annak is, hogy Józsefet egészen a halálba üldözték, és valóságos rabszolgaságba jutott. 10. A lázongás miatt volt kénytelen elmenekülni Mózes Egyiptom királyának, a fáraónak színe elől, mivelhogy a vele egy törzsből való embertől azt kellett hallania: „Ki tett tégedet főnökünké vagy bíránkká, talán engem is meg akarsz ölni, ahogy tegnap megölted az egyiptomit?” (II. Móz. 2:14) 11. A lázongás miatt kellett Áronnak és Máriaának a táboron kívül laknia. 12. A lázongás vitte a Hádszbe a még életben levő Abiront és Dátánt, mert lázadást szítottak Isten szolgája, Mózes ellen. 13. A lázongás miatt fogta el irigység Dávid ellen nem csak az idegen népek fiait, hanem az őt üldöző Sault, Izrael királyát is.

5. 1. De most hagyjuk ezeket a kezdeti időkből való példákat, említsük meg inkább a közelmúlt idők atlétáit, vegyük csak számba korunk nemes példaképeit. 2. A lázongás és az irigykedés miatt a legnagyobb is legigazibb oszlopok szenvedtek üldöztetést, és egészen a halálig küzdeniük kellett. 3. Idézzük szemeink elé a jóságos apostolokat! 4. Péter, aki az igazságtalan lázongás miatt nem egy és nem kettő, hanem számtalan szenvedést tűrt, ilyenképpen szenvedte el a vértanúhalált, és jutott a dicsőség megérdemelt helyére. 5. A lázongás és a viszálykodás következtében mutatta fel Pál is a türelmességben való győztes bajvívását. 6. Hét ízben kellett neki börtönt elviselni, menekült, megkövezték, hirdette az ígét keleten és nyugaton, hitének nagy híre messze elterjedt; az egész világon tanította az igazságot, így jutott el a nyugat határához, majd a kormányzók előtt halt vértanúhalált; ilyenképpen hagyta el ő ezt a világot, és jutott a megszentelés helyére, így lett belőle a béketűrés legkiemelkedőbb mintaképe.

6. 1. Ezekhez, a valóban Istennek tetsző módon élő férfiakhoz kapcsolódott a választottaknak oly nagy sokasága, akik a lázongások folytán annyi kínt és gyötrelmet szenvedtek el, és ezzel igen szép példaképként állnak előttünk. 2. A lázongások miatt szenvedtek üldöztetést azok az asszonyok, akik a danaidák és dirkék módjára borzalmas és gyalázatos kínzásokat szenvedtek, így futották meg a hit győzedelmes versenypályáját; és ők, kik testükben gyengék voltak, nemes jutalmat nyertek. 3. A lázongások idegenítették el az asszonyokat férjeiktől, és így idegenné lett számukra atyánknak, Ádámnak mondása: „Ez most már csont a csontomból, hús a húsból” (I. Móz. 2:23) 4. A lázongás és a viszálykodás nagy városokat forgatott fel, hatalmas népeket irtott ki gyökerestül.

7. 1. Mindezeket, szeretteim, nemcsak azért küldjük el mi hozzátok, hogy figyelmeztessünk benneteket kötelességeitekre, hanem hogy nekünk magunknak is emlékezetünkbe vessük, mivel egyazon versenypályán vagyunk, és ugyanazt a küzdelmet kell megvívni minekünk is. 2. Ezért vetjük el magunktól az üres és hiábavaló gondolatokat, inkább áttérünk a mi hagyományunk tiszteletet érdemlő és dicső szabályaira, 3. és látni fogjuk, hogy mi az, ami szép, ami nemes, és ami kedves Alkotónk színe előtt. 4. Szegezzük figyelmünket Krisztus vére, ismerjük fel, mennyire értékes az Istennek, a mi Atyánknak, hogy azt a mi üdvösségünkért ontotta, és ezzel az egész világ számára meghozta a megtérés kegyelmét. 5. Tekintsünk át most minden egyes nemzedéket, és tanuljuk meg belőle, hogy Uralkodónk nemzedékről nemzedékre megadta a megtérés módját (Bölcs 12:10) mindazoknak, akik feléje akarnak fordulni. 6. Hirdette a megtérést Noé, és akik hallgattak reá, megmenekültek. 7. Jónás meghirdette a niniveieknek a városuk pusztulását, és azok megtértek, bűneik miatt könyörögtek Istenhez, és elnyerték az üdvösséget, noha az Isten előtt idegenek voltak.

8. 1. Mindenki, aki az Isten kegyelmének szolgálatában volt, a Szent Szellem által beszélt a megtérésről, 2. és maga a mindenség Uralkodója is eskü alatt szólott a megtérésről: „úgy élek én – mondja az ÚR, - nem akarom a bűnös halálát úgy, mint a megtérését” és hozzátette jóságos kijelentését: 3. „Térjetek meg, Izrael háza, bűneitekből! Mondd meg népem fiainak: Ha bűneitek a földtől egészen az égig érnek is, ha jobban vöröslenének is, mint a skarlát, feketébbek lennének is, mint a szőrzsák, térjenek vissza hozzám teljes szívéből és mondják: Atyám, és én úgy hallgatlak meg titeket, mint szent népet” (Ezék. 33,11-27 folytatása: Ezek apocr. in.: Jos. Ant. X,5,1) 4. Egy másik helyen pedig ilyenképpen beszél: „Mosdjatok meg és tiszták legyetek, vessétek ki szemeim előtt lelketekből gonoszságaitokat, leljetek nyugalomra gonoszságaitokból, tanuljatok meg jót tenni, keressétek azt, ami egyenes, szabaduljatok meg az igaztalantól, ítélkezzetek az árvák javára, és szolgáltassatok igazságot az özvegyeknek, aztán jöjjetek és perlekedjünk, mondja az ÚR; és ha olyanok is lennének bűneitek, mint a bíbor, olyan fehérre teszem, mint a hó, vagy ha olyanok lennének, mint a skarlát, olyan fehérre teszem, mint a gyapjú, ha ti szót fogadtok nekem, és hallgattok reám, a földnek javait eszitek, de ha nem fogadtok szót, és ha nem hallgattok reám, kard emészt el benneteket; az ÚR ajka mondja ezeket” (Ézs. 1:16-20). 5. Ő ugyanis azt akarja, hogy mindaz, akit szeret, részesedjen a megtérésben, és ezt megerősítette mindenható akaratával.

9. 1. Mindezek miatt kövessük az Ő minden fölött vonzó és dicső akaratát, kérjük irgalmasságát, és folyamodjunk jóságához, elhagyva a hiábavaló viszálykodást, meg azt, ami a halálba juttat bennünket: a lázongást. 2. Figyelmiinket most irányítsuk azokra, akik az Ő mindent felülmúló dicsőségének tökéletességében szolgáltak. 3. Vegyük példának Énokot, aki engedelmissége folytán igaznak találtott, miért is felvétel, anélkül, hogy halált látott volna. 4. Noé hűségének találtott abban, hogy szolgálatával a világ újjászületését hirdette meg, és általa mentette meg az Uralkodó még azokat az állatokat is, amelyek vele egyetértésben mentek be a bárkába.

10. 1. Ábrahám, a kiválasztott barát, hűségének találtott abban, hogy Isten szavaira figyelmes volt. 2. Engedelmissége következtében hagyta el földjét, rokonságát és atyai házát, hogy a kevéske földet, és a szegényes rokonságot és a kicsinyke házat elhagyva örökölje Isten ígéreteit. Mert Ő azt mondta neki: 3. „Vonulj ki földedről, rokonságod köréből és atyád házából arra a földre, amelyet majd mutatok neked! Nagy néppé teszek. Megáldalak és nagygyá teszem neved, és áldott leszel. Megáldom azokat, akik áldanak téged, de akik átkoznak téged, azokat én is megátkozom; benned nyer áldást a föld minden néptörzse” (I. Móz. 12:2-3) 4. Mikor különvált Lóttól, így szólt hozzá az Isten: „Emeld fel szemedet, és tekints le a hegyről, ahol állsz, északra és délre, keletre és nyugatra, az egész földet, amelyet láatsz, néked és magvadnak adom minden időre. 5. Magvadat pedig olyanná teszem, mint a föld homokját, aki képes megszámolni a föld homokját, az lesz képes megszámolni a te magvadat” (I.Móz. 13:14-16). 6. Majd ismételténmondotta: „Kivezette Isten Ábrahámot és így szólt hozzá: „Nézz föl az égboltra és számláld meg a csillagokat, ha meg tudod azokat számlálni! Ilyenné lesz a te magvad is! Ábrahám pedig hitt az Istennek, és ez megigazulására szolgált” (I.Móz. 15:5) 7. Hűsége és vendégszeretete következtében adatott neki fia öregségében, és az engedelmissége folytán még ezt is áldozatul ajánlotta fel az egyik hegyen az Istennek, mégpedig azon, amelyet Ő mutatott meg neki.

11. 1. Vendégszeretete és istenfélelme következtében menekült ki Lót Szodomából, arról a vidékről, mely körülötte mindenütt tűz és kénkövek általi pusztulásra ítéltetett; és ezzel jelét adta az Uralkodó, hogy a benne remélőket nem fogja magukra hagyni, míg azokat, akik a neki járó engedelmisséget elhagyták, kínokra és gyötrelmekre fogja juttatni. 2. Ennek felesége pedig, noha együtt vándorolt ki férjével, de másképpen gondolkodott az engedelmisségről, és nem élt egyetértésben vele, intő jelül állíttatott fel azzal, hogy sóoszlop lett belőle egészen a mostani napokig, és mindenki előtt ismert, hogy a kétkedők, és akik az Isten erejét ingatagon fogadják elítéltetésükben, az összes nemzedék elé, mint intő példák állíttatnak.

12. 1. Hite és vendégszeretete következtében menekült meg Ráháb, a parázna asszony is. 2. Júzsué, Nun fia ugyanis embereket küldött ki, hogy kémleljék ki Jerikó városát, ám ennek a földnek királya tudomást szerzett arról, hogy kémek jöttek, és férfiakat küldött azok elfogására, hogy az elfogott kémekeket öljék meg. 3. A vendégszerető Ráháb befogadta őket, és elrejtette a tetőn a gyapjúkötegek alatt. 4. Megálltak nála a király emberei, és így szóltak: - Hozzád tértek be földünknek kikémlelői, add ki nekünk őket, mert ezt a parancsot adta a király! Mire ő így válaszolt: - Azok a férfiak, akiket ti kerestek, valóban betértek hozzám,

de azonnal távoztak is, most az úton mennek -, és az ellentétes irányt mutatta nekik. 5. A kémeknek kiküldött emberekhez pedig ilyenképpen szólott: - Tudván tudtam én, hogy az ÚR, az Isten tinéktek adja át ezt a földet, félelem és rettegés nyomasztja ennek lakosait miattatok; amikor majd bekövetkezik, hogy ti ezt el is foglaljátok, mentsetek meg engemet, és atyámnak házáat. 6. Azok ezt válaszolták neki: - Úgy lesz majd, ahogyan te mondtad; fedeled alá hívjad össze minden hozzátartozódat; ti megmenekültök, de mindenkit, akit csak ezen a házon kívül találunk, a pusztulásra adunk. 7. Majd hozzátették, hogy adjon nekik valami jelet, így ő házának külsejére egy skarlátfonalat függesztett ki; ezzel jelét adták annak, hogy az Úr [Jézus] vére által menekül meg mindenki, aki hisz és reménykedik Istenben. 8. Látjátok, szerettem, nemcsak hit, hanem még prófétáló erő is volt ebben az asszonyban.

13. 1. Mindannyian legyünk alázatos lelkületűek, testvéreim, vessünk el magunktól mindenféle felfuvalkodottságot, kevélységet, ostobaságot és haragot, tegyük inkább azt, ami írva van, a Szent Szellem ugyanis azt mondja: „Bölcsességével nem dicsekszik a bölcs ember, sem erejével az erős, gazdagságával a gazdag, aki dicsekedik, az Úrban dicsekedjék, azzal, hogy keresi őt, a jogot és az igazságot cselekszi” (Jer. 9:23-4); de mindezeket túl emlékezzünk Urunk Jézus szavaira, amelyekben a méltányosságra és a türelemre tanított bennünket.

2. Ő ugyanis ezeket mondotta:

„Legyetek irgalmasok, hogy tinéktek is irgalmazzanak,
bocsássatok meg, hogy ti is bocsánatot nyerjetek;
ahogyan ti cselekedtek, úgy fognak majd veletek is cselekedni,
ahogyan adtok, úgy adnak majd tinéktek is,
ahogyan ítélték, olyan ítéletben lesz részetek,
ahogyan szolgáljátok mások javát, úgy fogják a tiéteket is,
amilyen mértékkel mértek, olyannal mérnek vissza nektek is” (Mát. 5:7, 6,14-15)

3. Erősítsük egymást e parancsolatokkal és ezekkel a rendelkezésekkel, hogy mindezeket a szent és javunkat szolgáló igéket követve alázatos lelkülettel engedelmisségben járjunk, 4. a szent Ige ugyanis ezt mondja: „Kire tekintsek le, ha nem az alázatosra, a szerényre, és aki remegve féli szavaimat?” (Ézs. 66:2)

14. 1. Igazságos és Istennek tetsző az, férfiak, testvéreim, ha inkább engedelmeskedünk az Istennek, minthogy azokat követnénk, akik a gyűlöletes lázongás gögijében és felfuvalkodottságában vezérek. 2. Kárvallásuk ugyanis nem lesz kicsi, minket pedig nagy veszedelem fenyeget, ha könnyelműen rábizzuk magunkat olyan emberek akarására, akik viszálykodásra és lázadásra uszítanak bennünket, és arra, hogy elidegenítsenek bennünket mindattól, ami jó. 3. Ezekkel a parancsolatokkal és határozatokkal erősítsük magunkat, Teremtőnk irgalmasságának és édességének megfelelően! 4. Írva van ugyanis: „A jólelkületűek lakják a földet, az ártatlanok maradnak meg rajta, ám a gonoszok mind kivésznek” (Péld. 2:21-22). 5. Másutt meg ezt mondja Ő: „Láttam, hogy az istentelen fölmagasodott, Libanon cédrusához hasonlóan naggyá nőtt, de mikor ott keresztülmentem, íme, az már nem volt ott, kerestem a helyét, de nem találtam. Őrizd meg az ártatlanságot, vedd tekintetbe a méltányosságot, mert a békességes embernek van utódja!” (Zsolt. 37:35-37).

15. 1. Ezért azokkal egyesüljünk, akik istenfélelemmel, békességben élnek, és ne azokkal, akik csak színlelve akarják a békét. 2. Valahol ugyanis ezeket mondja: „Ez a nép ajkával ugyan tisztel engem, de a szíve messze van tőlem” (Ézs. 29:13) 3. és másutt: „Szájukkal áldást mondanak, de szívükben átkoznak” (Zsolt. 62:5) 4. még ezeket is mondotta: „Szájukkal ugyan szerettek, de nyelvükkel már hazugságot mondtak róla, szívük nem járt ott mellette az egyenes úton, és a vele kötött szövetségben sem voltak hozzá hűségesek” (Zsolt. 78:36-38), 5. „Mindezek miatt cselszövő ajkaik némuljanak el, melyek törvénytelen mondtak az igaz ellen” (Zsolt. 31:19); vagy másutt: „Pusztítson el az ÚR minden hamis ajkat, hivalkodó nyelvet, mely azt mondja: - Naggyá tesszük nyelvünket, ajkaink a mi hatalmunkban vannak, ki hát a mi Urunk?! 6. A szegények boldogtalansága, a nélkülözők siránkozásai miatt most fölkeltek – mondja az ÚR – szabadulást viszek nekik, és bizalmam beléje helyezem” (Zsolt. 12:4-6).

16. 1. Krisztus ugyanis az alázatos lelkületűeké, és nem azoké, akik nyája fölé tolják magukat. 2. Az Úr Jézus Krisztus, aki Isten fölségének kormánypálcája, nem másokat megvetően gögösködve jött a világra –

bár megtehetette volna ezt is –, hanem alázatos lelkülettel, ahogyan a Szent Szellem szólott róla; ugyanis ezeket mondotta: 3. „Uram, ki hitt volna szavainkban? és az ÚR karja kinek tárult fel? Jelenlétében híreszteltük, hogy olyan volt ő, mint gyermek, mint szomjas földben a gyökér; alakja nem volt, sem dicsősége, hiszen láttuk, nem volt alakja, sem bájosága, az alakja nem volt tiszteletkeltő, az emberek megvetették. Csapásokkal sújtott, megvetett ember volt, tudta, hogy a gyengeségek elviselésében elfordulnak arcától, megvetik, és senki sem emel szót érte. 4. A bűneinket ő hordozta, a mi fájdalmaink neheztedek rá, mi pedig azt gondoltuk, méltán van ő a gyötrelmek közepette, a fájdalmakban és a gonoszok között. 5. Sebeit a mi bűneinkért kapta, a törvényszegéseink miatt lett gyenge ő. A mi békénk fenyítéke rajta volt, sebhelyeiből nyertünk gyógyulást. 6. Mindnyájan, mint a juhok tévelyegtünk, az ember kóborolt a maga útján; 7. ám az ÚR őt adta át bűneink miatt, és a bántalmazásokban nem nyitotta ki a száját. Úgy vezették őt, mint a leölésre szánt bárányt, és ahogyan a juh némán áll nyírója előtt, ő sem nyitotta meg a száját. Megaláztatásában elvételét itélete. 8. Nemzedékét ki fogja elmondani, mert élete elvételét a földről. 9. Népeim bűneiért ment a halálba. 10. Temetéséért gonoszokat adok cserébe, és gazdagokat haláláért, mert törvényszegést ő nem követett el, semmiféle csalárdságot nem lehetett találni ajkán, az ÚR akarta őt megtisztítani a csapásból. 11. Ha odaadjátok bűneitekért, lelketek végig látni fogja élő magvatokat. 12. Az ÚR akarta őt kiragadni lelkének fájdalmából, és megmutatni neki a világosságot, megértéssel formálni, az igazat igazzá tenni, ki sokakért helyesen szolgált, ki azok bűneit hordozta. 13. Mindezek miatt sokakat örököl ő, erösségek fegyverzetét kifosztja, mert halálra adták lelkét, és a törvényszegők közé számították. 14. Sokak bűneit hordozta, és azok bűneiért adatott át” (Ézs. 52:1-12) 12 Egy másik helyen ugyancsak ő mondja: „Én pedig féreg vagyok és nem ember, emberek gyűlölete és a nép megvetettje. 16. Mindenki, aki csak rám tekint, kinevet, száját húzza, és a fejét csóválja: - Az ÚR-ban reménykedett, hát mentse meg őt, szabadítsa meg őt, ha akarja” (Zsolt. 22:7-9). 17. Látjátok ti is, férfiak, szeretteim, mekkora példakép adatott nekünk! Ha az Úrnak ilyen alázatos lelkülete volt, akkor mit tegyünk mi, akik ő általa kegyelmének igája alá mentünk?

17. 1. Legyünk követői azoknak is, akik kecske- vagy báránybőrbe öltözve jártak és hirdették Krisztus eljövetelét, a prófétákról beszélünk, Illésről, Elizeusról és Ezékielről, meg azokról, akik ezekhez csatlakoztak, vagy tanúságot tettek. 2. Nagyszerű tanúságot mutatott fel Ábrahám, akit Isten barátjának tartottak. Az ÚR dicsőségét szeme előtt tartván alázatosságban mondotta: „Én azonban csak föld és hamu vagyok” (I.Móz. 18:27) 3. Jóbról pedig ez van írva: „Jób igaz ember volt, megvádolhatatlan, istenfélő, minden szempontból kifogástalan és minden rossztól távol tartotta magát”, 4. mégis, ilyenképpen vádolta magát: „Senki sem mentes a szennytől, még ha az élete egyetlen napig tartana is” (Jób. 14:4-5). 5. Mózes egyedül neveztek hűségeseknek Isten egész házában, és engedelmissége által ítélte el Isten Egyiptomot a rájuk mért fenyítékek és csapások által; de ő, aki oly nagy dicsőségnek volt részese, nem lett felfuvalkodott beszédeiben, ellenkezőleg, mikoron a csipkebokorból hallotta a parancsot, így szólt: „Ki vagyok én, hogy engem küldesz, nehezen beszélek, a nyelvem lassú” (II.Móz. 3:11) 7. Másutt pedig ezt mondotta: „Én csak fazékból kicsapott gőz vagyok” (vö. Assumptio Moisis?).

18. 1. Mit mondjunk Dávidról, aki ugyancsak igen szép tanúságtételt mutatott fel nekünk?! Őhozzá így szólott az Isten: „Dávidban, Jessze fiában, szívem szerinti férfira találtam, örökkévaló kegyelmem olajával kentem fel őt” (Zsolt. 89:21) 2. Mire ő ezeket mondotta Istennek: „Irgalmazz nekem Isten, nagy irgalmasságod szerint, mérhetetlen könyörületességében töröld el bűneimet! 3. Moss meg engem törvényszegéseimtől, bűneimtől tisztíts meg engem, mert a törvénnyel ellenkező tetteimet ismerem, a bűneim előttem vannak szüntelen! 4. Egyedül te ellened vétettem, színed előtt tettem a rosszat, hogy igaznak bizonyulj szavaidban, ítélkezéseidben győzelmet arass. 5. Íme, én a törvénytelenységben fogantam, bűnökben szült anyám engemet! 6. Íme, te az igazságot szereted, és feltárod előttem bölcsességed elrejtett és titkos dolgait! 7. Hints meg engem izsóppal, és megtisztulok, moss meg engemet, és a hónál is fehérebb leszek! 8. Meghallgatásom után add meg az örömet és az ujjongást, hogy örvendjenek megtört csontjaim! 9. Fordítsd el arcodat bűneimtől, töröld el minden törvényszegésemet! 10. Tiszta szívet teremtsél bennem, Isten, és az egyenes lelket újítsd meg bensőmben! 11. Ne vess el engem színed elől, Szent Szellemedet ne vond meg tőlem! 12. Add vissza nekem az üdvösség örömét, kormányzó szellemmel erősíts engem! 13. A törvényszegőket megtanítom utaidra, az istentelenekeket visszatérítem hozzád! 14. Szabadíts meg a vértől, Isten, üdvösségem Istene! 15. Nyelvem örül igazságodnak, Uram, nyisd meg szájamat, és az ajkaim hirdetni fogják dicséretedet. 16. Ha leölt áldozatot kívánnál, megadnám, de a véres áldozatban nem találsz örömet.

17. Leölt áldozat Istennek a töredelmes lélek, a megtört és alázatos szívet Isten nem veti meg” (Zsolt 51:3-19).

19. 1. Az ilyen és a hozzájuk hasonlóan kiváló férfiak így tesznek bizonyosságot arról, hogy valóban alázatos lelkületűek, az alázatosság elfogadása ugyanis nemcsak minket magunkat tett jobbakká, hanem azokat is, akik előttünk éltek, azokat, akik igazságban és szent félelemben fogadták el Isten szavait. 2. Mindezek következtében azok olyan sokat, nagyot és dicső dolgokat véghezvivőknek mi is szegődünk a nyomába a békesség elérése végett, amit kezdettől fogva célként állítottak elénk. Figyelmünket szegezzük Atyánkra, a világmindenség Teremtőjére, és ragaszkodjunk az ő békéjének igen kívánatos és felülmúlhatatlan ajándékaihoz és jótéteményeihez. 3. Gondolatainkban idézzük magunk elé, lelki szemeinkkel tekintünk az ő türelmes akarására, és lássuk be, hogy mennyire nem tart haragot egyetlenegy teremtményével szemben sem.

20. 1. Az egek kormányzásának megfelelően mozognak, békében alávetik magukat neki. 2. A nappal és az éjszaka azt a pályát futja meg, amit ő állított eléjük, és nem keresztezik egymás pályáját. 3. A Nap és a Hold, meg a csillagok kórusa rendelkezésének megfelelően mindenféle kitérők nélkül egyetértésben a maguk határain belül mozognak. 4. A föld az ő elhatározása következtében meghatározott időben bőséggel adja az ember, az állatok, meg a rajta levő élőlények táplálékát, ezek nem kételkednek, és nem is változtatnak azon, amit Isten előírt számukra. 5. A mélységek felkutathatatlan világa, a tengerfenék elmondhatatlan tartományai követik a nekik kiszabott rendet. 6. A tenger határtalan árja az Ő alkotása nyomán lesz dagállýá, de a számára kijelölt határt mégsem lépi át, hanem úgy cselekszik, ahogyan az előíratott számára. 7. Írva van ugyanis: „Eddig jössz, és hullámaid benned törnek meg” (Jób, 38:11). 8. Az emberek számára áthatolhatatlan óceán, és a rajta túl levő rendek, az Uralkodótól számukra rendelt pályát egyenesen járnak meg. 9. A tavasz, a nyár, az ősz és a tél békességben váltják egymást. 10. A szelek állomásai a maguk idejében pontosan végzik szolgálatukat. Az örökké tartó források, melyek az életre és a mindennapi használatra szolgálnak, szünet nélkül nyújtják oda emléiket az embereknek, hogy bennük élet legyen; még a legkisebb állatok is békességben, igaz egyetértésben alkotnak közösséget. 11. Nagy Alkotónk, a mindenség Ura rendelte úgy, hogy mindezek békességben és igaz egyetértésben legyenek; helyesen járt el mindezekben, jót tett mindennel, de legfőképpen velünk, akik irgalmasságához menekültünk Urunk Jézus Krisztus által, 12. akinek dicsőség és fenség örökkön-örökké. Ámen.

21. 1. Vigyázzatok arra, szeretteim, hogy Isten jótéteményei, melyek oly nagy bőségben vannak, ne legyenek mindannyiunknak ítéletére, ha nem élünk hozzá méltó módon, és ha nem tesszük meg azt, ami jó, meg mindazt, ami előtte tetszésre talál az egyetértésben. 2. Az egyik helyen ugyanis ő azt mondja: „Az Úr Szelleme lámpás, mely megvilágítja a belső rejtekeit” (Péld. 20:27) 3. Vegyük fontolóra, mennyire a közelünkben van Ő, és hogy semmit sem rejthetünk el előle, sem elménkben, sem gondolatainkban, sem beszédünkben. 4. Igazságnak megfelelő, ha mi nem futunk el akarata elől. 5. Inkább az ostoba és meggondolatlan embereket, a gőgös és fennhéjázó embereket sértsük, mint az Istent. 6. Az Úr Jézusnak, aki vérét adta értünk, adjuk meg a tiszteletet, ugyanúgy az előljáróinknak, és a presbitereket is tiszteljük, az ifjakat meg az Úr félelmének tanításában neveljük, asszonyainkat pedig irányítsuk a jóra, 7. hogy a tisztaság és a méltányosság szeretete méltó szokásaiban jeleskedjenek, az alázatosság egyszerű gondolkodásmódjában, nyelvük nyerjen megbecsülést azzal, hogy hallgatagok, a szeretetüket ne szeszélyesen, hanem minden Istent féltő embernek jámboran, méltányosan megadják. 8. Gyermekeiteket Krisztus szerinti nevelésben részesítsétek, tanulják meg, hogy mennyit ér az alázatosság Isten előtt, mit jelent Isten szemében a tiszta szeretet, hogy mennyire javunkra van az iránta érzett félelmünk, és mi mindenre képes, és hogy mindenkit üdvözít Ő, aki belülről, tiszta gondolataival, illő módon megtér. 9. Mert Ő megvizsgálja a gondolatainkat és vágyainkat, az Ő lehelete van mibennünk, de ezt akkor vonja meg tőlünk, amikor Ő akarja.

22. 1. Mindezeket a Krisztusba vetett hit erősíti meg. A Szent Szellem által ugyanis ő maga hívott meg bennünket ilyenféleképpen: „Jöjjetek, gyermekeim, hallgassatok reám, az ÚR félelmére tanítalak titeket. 1. Ki az az ember, aki élni akar, aki szeretne jobb napokat látni? 3. Nyelvedet tartóztasd meg a rossztól, 4. fordulj el a rossztól és tedd a jót, 5. keresd a békességet, és törekedj utána! 6. Az ÚR szemei az igazakon, fülei az őt kérlelőkön, az ÚR tekintete ott van a gonosztevő felett, hogy még az emlékezetüket is eltörölje a

földről. 7. Az igaz felkiált, és meghallgatja az ÚR, minden szorongatásából kiszabadítja őt. 8. Sokban szorongatják az igazat, de mindezekből megszabadítja őt az ÚR” (Zsolt. 34:12-18,20). 9. „A bűnösnek sok ostorozásban van része, de az ÚRban remélőt körülveszi az irgalom” (Zsolt. 32:10).

23. 1. A mindenkiben irgalmas és jóságos Atya szeretettel van mindazok iránt, akik félik őt, kegyesen és igazságosan megadja kegyelmeit mindenkinek, aki egyszerű lélekkel járul hozzá. 2. Így hát ne legyünk kételkedők, és ne tétovázzunk lelkünkben az ő kiváló és dicsőséges ajándékai miatt! 3. Távol legyen tőlünk az Írás, mikoron azt mondja: „Boldogtalanok a kételkedők, akik lelkükben megosztottak, és azt mondják: Mindezeket még atyáink idejében hallottuk, és íme, megöregedtünk, de semmi sem teljesedett számunkra belőle. 4. Esztelenek, vessétek össze magatokat a gyümölcsfákkal. Vegyétek példának a szőlőt, először leveleket hajt, ezután hajtást növeszt, majd kilevesedik, utána a virágot, majd éretlen termést hordoz, és ezután mutatkozik meg a szőlőfürt” (II. Clem. 11:2-3). Láthatjátok, hogy milyen rövid idő alatt érnek meg a fák gyümölcsei. 5. De igaz az is, hogy az ő akarata éppúgy rövid időn belül hirtelen fog majd beteljesedni. Erről tesz tanúságot maga az Írás is, hogy „hamarosan el fog jönni és nem késlekedik, hirtelen érkezik meg templomába az Úr, és a Szent, akit ti vártok” (Ézs. 14,1; Mal. 3,1)

24. 1. Gondoljuk meg, szeretteim, miképpen állítja elénk az Uralkodó szüntelen az eljövendő feltámadást, melynek első zsengejét mutatta meg azzal, hogy Jézus Krisztust feltámasztotta a halottak közül. 2. Lássuk csak, szeretteim, a maga idejében bekövetkező feltámadást! 3. A nappal és az éjszaka a mi feltámadásunkat mutatja; az elszenderülésnek az éjszaka felel meg, a feltámadásnak a nappal. Amikor a nap eltávozik, megérkezik az éjszaka. 4. Vegyük csak szemügyre a gyümölcsöket, hogyan és miféle módon jön létre a termés. 5. Kimegy a magvető és mindenféle magot elszór, amelyek üresen és mezítelenül esnek a földbe, és elpusztulnak; de ebből a pusztulásból Uralkodónk előrelátásának fölsége feltámasztja, és az egyből sok nő fel, mikor az termést hoz.

25. 1. Figyeljünk fel arra a csodálatos jelre, amely a keleti vidékeken, Arábia tájain történik. 2. Van ott egy bizonyos madár, amelyet Főnixnek neveznek. Egyetlen példány és az ötszáz esztendeig él. Amikor a halál fölbomlásához közel érzi magát, tömjénből, mirhából, meg más illatszerekből fészket rak, ebben érkezik el idejének betelése, és akkor meghal. 3. Rothadó húsából egy féreg születik, ez a döglött állat levével táplálkozva lesz tollassá, mikor már megerősödött, felemeli fészket, melyben szülőjének csak a csontjai maradtak, mindezt Arábia vidékéről elviszi Egyiptomba, mégpedig abba a városba, melyet Héliopolisznak neveznek. 4. Egy napon mindenki szeme láttára az oltárra rakja le azokat, majd visszatér oda, ahonnan jött. 5. Akkor a papok megvizsgálják feljegyzéseiket, és megállapítják, hogy ötszáz esztendő elteltével tért oda vissza.

26. 1. Vajon nagy és csodálatos dolognak kell-e tartanunk azt, ha a mindenség Megalkotója feltámadást készít mindazok számára, akik neki méltó módon, hitük jócselekedeteiben szolgáltak, mikor ezen madáron keresztül is megmutatja minékünk ígéreteinek nagyszerűségét? 2. Az egyik helyen ugyanis ezeket mondja: „Felkeltesz engemet, és én megvallak téged” (Zsolt. 3:6); továbbá: „Elaludtam és álmodtam, de felkeltem, mivel te velem vagy” (Zsolt. 27:7). 3. Másutt meg Jób mondja: „És feltámasztod ezt a testemet, mely mindezeket a szenvedéseket elviselte” (Jób. 19:26).

27. 1. Ennek a reménységnek a jegyében kösse magát a mi lelkünk ahhoz, aki az ígéretekben hűséges, és az ítéletekben igaz. 2. Aki ugyanis tiltja a hazugságot, bizonyára nem hazudik; és nincs semmi olyan, mi az Istennél lehetetlen lenne, kivéve a hazugságot. 3. Szítsuk fel tehát a beléje vetett hitünket, és vegyük fontolóra, hogy minden egészen közel van hozzá. 4. A Felső Igéjében alkotott meg mindent, és Igéjében megteheti ő azt is, hogy mindezeket megsemmisíti. 5. „Ki mondhatná azt neki: - Mit tettél? Ki állhatna ellent hatalma erejének? (Bölcs. 9:1). Úgy tesz mindent, ahogyan ő akarja, és amikor ő akarja. Semmi sem múlhat el abból, ami felől rendelkezett. 6. Minden szeme előtt van, szándékai elől semmi sem rejtőzhet el, 7. mert az egek elmondják Isten dicsőségét, az ő kezének alkotásait hirdeti az égboltozat, nappal a nappalnak adja tovább a szót, éjszaka az éjszakának mondja tovább a tudást, nincsenek oly szavak, sem beszédek, melyek ne hallatnák hangjaikat (Zsolt. 19:2-4).

28. 1. Féljük őt tehát, mivel mindent meglát és mindent meghall! Hagyjuk el a hamis cselekedetek iránti vágyakat, hogy könyörületesége által megvédjen bennünket az eljövendő ítéletektől! 2. Hogyan tehetné azt meg valaki is, hogy elfusson erős kezei közül? Melyik az a világ, mely befogadná azt, aki öelöle menekül? Valahol ugyanis ezt mondja az Írás: 3. „Hová menjek, hol rejtőzsek el színed elől? Ha felmennék az égbe, te ott vagy; ha elmennék a föld legszélére, jobbod ott van; ha a mélységekbe vennék szállást, ott a te Szellemed” (Zsolt. 139:7-10). 4. Hogyan is futhatna el, és miképpen menekülhetne valaki is az elől, aki mindent körülvesz?!

29. 1. Járuljunk tehát elébe a szellem megszenteltségében, tiszta és szennyezetlen kezeket tárjunk feléje, szeressük őt, a mi jóságos és jóindulatú Atyánkat, aki bennünket a maga számára kiválasztott osztályrészé tett. 2. Ilyenképpen íratott ez meg: „Akkor a Magasságbeli felosztotta a nemzeteket, mikoron széjjelszórta Ádámnak fiait. Angyalai számához mérten szabta meg az Isten a népek határait, és az ÚR osztályrésze Jákobnak népe lett, örökségének mérőszinórja Izrael” (V. Móz. 32:8-9). 3. Egy másik helyen pedig ezt mondja: „Íme, az ÚR népek közül népet kapott magának, ahogyan az ember megkapja zsenyéjét a szérúról; és ebből a nemzetből bocsájtja ki a szentek szentjét” (V. Móz. 4:34).

30. 1. Mikor pedig, akik az ő osztályrésze vagyunk, tegyük meg mindazt, ami a megszentelődésünkhöz tartozik. Meneküljünk a rágalmazástól, az alávaló és tisztátalan kapcsolatoktól, a részegeskedéstől és az újdonságok hajhászásától, az utálatos vágyaktól, az undorító házasságtöréstől és utálatos gögtől. 2. „Az Isten ugyanis – mint mondja –, a kevélyeknek ellenáll, az alázatosnak pedig kegyelmét adja” (I. Pét. 5:5) 5. Azokhoz kapcsolódjunk, akik megkapták Isten kegyelmét; öltük magunkra alázatos lelkülettel az egyetértést, legyünk önmegtartóztatóak, de távol álljon tőlünk mindenféle pusmogás, vagy rágalom. A tetteinkben bizonyuljunk igazaknak, és ne a szavainkban. 4. Ő ugyanis azt mondja: „Maradhat-e válasz nélkül a szóáradat, gondolhatja-e igaznak magát a fecsegő? 5. Áldott az anyaszülte, aki rövid életű; ne legyél bőbeszédű” (Jób. 11:2-3). 6. A mi dicséretünk az Istenbe legyen meg, és ne egymás között, Isten ugyanis gyűlöli azt, aki saját magát dicsérgeti. 7. Jótetteinkről mások tegyenek tanúságot, ahogy ezt megadták atyáinknak, akik valóban igazak voltak. 8. Az elrugaszkodás, a könnyelműség és a vakmerőség azoké, akiket elátkozott az Isten, a tartózkodás, az alázat és az egyszerűség pedig azoké, akiket megáldott az Isten.

31. 1. Kapcsolódjunk tehát az áldáshoz, és látni fogjuk, hogy melyek az áldás útjai. Idézzük csak vissza mindazt, ami kezdettől fogva történt. 2. Kinek a kegyelméből nyert áldást atyánk, Ábrahám? Nemde a hit által cselekedte az igazat és az igazságosságot? 3. Engedelmességében, – mivelhogy ismerte a jövőt –, szívesen ajánlotta fel Izsákot áldozatnak. 4. Jákob alázatossága következtében vándorolt ki földjéről a testvére miatt, Lábánhoz ment, és szolgált neki, de néki adatott Izrael tizenkétszeres kormánypálcája.

32. 1. Aki egyszerű lelkülettel, egyenként fontolóra veszi, az megismeri majd a tőle kapott adományok nagyszerűségét. 2. Jákobtól származtak a papok és a leviták, meg mindazok, akik Isten áldozati oltáránál teljesítettek szolgálatot, tőle származott az Úr Jézus is test szerint; tőle származtak a Júdát kormányzó királyok és fejedelmek, de a többi kormánypálcák sem bírtak kevesebb dicsőséget, megígérte ugyanis az Isten: „Magvad olyan lesz, mint az égboltozat csillagai” (I. Móz. 15:5). 3. Mindannyian dicsőségre és nagyságra emelkedtek, de nem a saját erejükből, cselekedeteik vagy az igazsággal egyező tetteik következtében, hanem Isten akaratából. 4. Mi is az ő akaratából lettünk kiválasztottak a Jézus Krisztusban, nem mi juttattuk magunkat a megigazulásra, nem saját bölcsességünk, elmésségünk, istentiszteleteink vagy szívünk megszenteltségében véghezvitt cselekedeteink folytán, hanem a hit által, amely által a mindenható Isten a világ kezdetétől fogva mindenkit megigazulttá tett, akinek legyen dicsőség örökkön-örökké. Ámen.

33. 1. Mit tegyünk tehát testvéreim? Tartsuk távol magunkat a jócselekedetektől, és hagyjuk el a jót? Semmiképpen sem engedné meg az Uralkodónk, hogy ez bekövetkezzen. Inkább igyekezzünk buzgón és készségesen mindenféle jócselekedeteket véghezvinni. 2. Maga az Alkotónk, a mindenség Uralkodója is műveiben leli örömét. 3. Mindenek fölé magasodó erejével szilárdította meg az eget, és felfoghatatlan értelmével készítette el azokat, a földet pedig miután a vizektől elválasztotta, akaratának megingathatatlan alapzatára rögzítette, és az állatokat melyek rajta mozognak, rendelete értelmében parancsolta a létbe; a tengert meg a benne levő élőlényeket előbb megalkotta, majd hatalmánál fogva bezárta oda azokat. 4. Mindezekén túl, a legkiválóbbat, az értelme folytán minden más fölé magasodót, az embert, szent és

szeplőtelen kezeivel formázta meg, saját képének mását. 5. Ilyenképpen mondja el ezt az Isten: „Alkossunk embert képünkre és hasonlóságunkra! És megalkotta az Isten az embert. Férfinak és nőnek alkotta” (I. Móz. 1:26-27). 6. Amikor mindent bevégezt, dicsérte azokat, megáldotta és így szólt: „Növekedjétek és szaporodjatok” (I. Móz. 1:28) 7. Beláthatjuk azt is mindannyian, hogy jócselekedetekkel ékeskedett minden igaz ember, és maga az Úr is műveiben felékesítve találta örömét. 8. Előttünk áll a példakép, sietve járuljunk az ő akaratahoz, teljes erőnkől tegyük az igazságosság műveit!

34. 1. Aki jól munkálkodik, jó lelkülettel veszi át a munkájáért kenyerét; a hanyag és lusta, alig mer munkáltatójára nézni. 2. Mindenképpen szükséges, hogy készségesek legyünk a jót megtenni, mert minden az Istentől származik. 3. Ő ugyanis előre megmondotta nekünk: „Íme, az ÚR, a bére szeme előtt van, hogy mindenkinek megadja azt, cselekedeteinek megfelelően” (Ézs. 40:10). 4. Ilyenképpen bennünket, akik teljes szívünkből hiszünk benne, arra buzdít, hogy ne legyünk restek vagy hanyagok bármiféle jótett végzésére. 5. Dicsőségünk és bizalmunk öbenne legyen, vessük alá magunkat akaratainak, vegyük fontolóra angyalainak egész teljességét, hogy azok mennyire készségesek akaratainak szolgálatára. 6. Az Írás ugyanis azt mondja: „Tízezernyi tízezren álltak ott előtte, ezernyi ezren szolgáltak neki, és így kiáltottak: Szent, szent, szent a sereget Ura, az egész teremtés telve van dicsőségével” (Dán. 7:10). 7. Lelkiismeretünk mélyén mi is evégett gyűltünk egybe egyetértésben, hogy mindannyian egyetlen ajakkal kiáltunk hozzá, és így majd részeseivé leszünk nagy és dicsőséges ígéreteinek. 8. Ő ugyanis azt mondja: „Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív föl nem foghatta, hogy mi mindent készített azoknak, akik várják őt” (I. Kor. 2:9)

35. 1. Mily' boldogítóak, és milyen csodálatosak Isten ajándékai, szeretteim! 2. Halhatatlanságban való élet, igazságosságban való ragyogás, szabadságban való igazság, bizalomban való hit, megszenteltségben való önfegyelem, és mindez értelmünk alá tartozik! 3. Mifélek is lennének hát azok, melyeket ő a reá várakozóknak készített? A mi Alkotónk, a minden korszak Atyja, a mindenekben Szent tudja csak egyedül ezeknek a nagyságát és szépségét. 4. Mi pedig igyekezzünk elnyerni ezeket, mindazokkal, akik várakoznak reá, hogy ilyenképpen majd részesedjünk a megígért ajándékokban. 5. Hogyan is történjék mindez, szeretteim? Ha hitünk által erős lesz Istenre irányuló gondolkodásunk, ha azokat keressük, ami előtte kedves, és szívesen látott, ha teljesítjük mindazt, amit kifogástalan akarataival elénk állít, ha az igazság útján járunk, ha elvetünk magunktól minden igazságtalan törvényszegést, fősvénységet, viszálykodást, becsmérlést, cselszövést, áskálódást, rágalmat, az Istenre irányuló gyűlöletet, kevélységet, nagyozást, hiú dicsőségvágyat és a vendégek iránti rosszindulatot. 6. Akik ezeket cselekszik, Isten gyűlöletét vonják magukra, de nem csupán azok, akik ilyesmit megtesznek, hanem azok is, akik egyetértenek velük. 7. Az Írás ugyanis ezt mondja: „A bűnöshöz így szól az Isten: – Miért hirdeted te igazságaimat, miért veszed szájadra szövetségemet? 8. Te, aki gyűlölöd a fegyelmet, és megveted szavaimat ott, ahol nem látnak? Ha tolvajt láttál, hozzá szegődöttél, a házasságtörővel megosztottad osztályrészedet. Szájad csak úgy szórta a gonoszsgot, nyelved ontotta az álnokságot. Leültél, és testvéred ellen mondtad rágalmadat, anyád fiait gyalázattal illetted. 9. Ezeket tetted, és én hallgassak, vagy azt hiszed, te esztelen, hogy hozzád hasonlóvá leszek? 10. Vádlód vagyok, és színem elé állítalak! 11. Mindezeket tehát vegyétek fontolóra, ti, akik már elfeledkeztetek az Istenről, nehogy széttépjen benneteket, mint az orozslán, és nehogy ne legyen szabadulástokra. 12. „A dicséret áldozata tisztel meg engemet, és az az út, amelyben az Isten üdvösségét mutatom neki” (Zsolt. 50:16-23)

36. 1. Ez lenne az az út, szeretteim, amelyen megtaláljuk a mi üdvösségünket, Jézus Krisztust, a mi áldozati adományaink főpapját, gyengeségünk pártfogóját és segítőjét. 2. Általa emeljük fel tekintetünket az egek magasságaiba, általa szemléljük Isten hibátlan és felséges színét, általa nyílnak meg szívünk szemei, általa a mi ostoba és elsötétült értelmünk most már a világosságban ragyog, általa akarta az Uralkodónk, hogy megismerjük a halhatatlanság tudását, mivel Isten fenségének ragyogása ő, és annyival nagyobb az angyaloknál, amennyivel kiválóbb nevet örökölt (Zsid.1:3.4). 3. Mindez ilyenképpen íratott meg: „Aki angyalait szeleknek alkotta, szolgálattevőit pedig tűz lángjaivá” (Zsolt. 104:4) 4. Fiáról meg ezeket mondotta az ÚR: „Fiam vagy te, ma szültelek, kérjed tőlem, és neked adom örökségül a nemzeteket, hatalmat pedig a föld határaitra teszem” (Zsolt. 2:7.8). 5. Másutt pedig ezt mondja neki: „Ülj az én jobbomra, amíg ellenségeidet lábad számolyává teszem” (Zsolt. 110:1). Kik ezek az ellenségek? Mindenki, aki silány, és aki ellenszegül akaratainak.

37. 1. Mi mindannyian az ő feddhetetlen rendelkezései szerint katonáskodjunk, férfiak, testvéreim! 2. Vegyük csak szemügyre azokat a katonákat, akik a mi parancsnokaink alatt állnak, hogy milyen rendben, milyen fegyelmezetten, és milyen engedelmesen teljesítik azoknak rendelkezéseit! 3. Nem mindannyian prefektusok, nem mindannyian ezredek, vagy századosok, sem tisztek, és így tovább, de mindegyik helyt áll a maga rendjében, mindegyik királyának és kormányzóinak parancsait teljesíti. 4. A nagyok nem állhatnak fenn a kicsik nélkül, de a kicsik sem a nagyok nélkül, az egészben van valami egymáshoz rendeltség, és ennek megvan a maga haszna. 5. Szolgáljon most példának a saját testünk! A fej mit sem ér a lábak nélkül, de ugyanígy a lábak sem a fej nélkül: testünknek még a legkisebb részére is szükségünk van (I. Kor. 12:21), mert ezeknek mindegyike az egész test javára van, de mindannyian összetartoznak, egynek vetik alá magukat, hogy az egész test boldoguljon.

38. 1. Hozzá hasonlóan boldoguljon az egész, Jézus Krisztusban levő testünk: ki-ki vesse alá magát embertársának, aszerint, hogy a kegyelemből milyen részt kapott magáénak. 2. Az erős támogassa az erőtlen, de az erőtlen legyen tisztelettel az erős iránt; a gazdag adakozzon a szegények javára, de a szegény fejezze ki háláját az Isten iránt, hogy olyan valaki adatott melléje, aki kiszabadította őt szükségeiből; a bölcs mutassa meg bölcsességét, de ne szavakban, hanem a jótettekben; az alázatos lelkületű ne maga mellett tanúskodjék, hanem várja meg, hogy másvalaki tegyen tanúságot mellette; aki testében megőrizte a tisztaságot, ne legyen miatt felfuvalkodottá, tudván azt, hogy más az, aki megadja neki az önmegtartóztatás adományát. 3. Vegyük csak fontolóra, testvéreim, hogy miféle anyagból vagyunk, hogy és kinek jöttünk a világra, miféle sírból és sötétségből vezetett ki bennünket, hogy az Ő világába jöjjünk, de ellátott minket jótéteményeivel is mielőtt még megszülettünk volna. 4. Mivel mi mindezeket tőle kaptuk, illik, hogy köszönetet is mondjunk neki, akinek dicsőség örökkön-örökké. Ámen.

39. 1. Esztelenek és ostobák, bolondok és neveletlenek azok, akik mirajtunk nevetnek, vagy gúnyolnak bennünket, ezek magukra akarnak hagyatkozni gondolkodásukban. 2. Ugyan mire is lenne képes a halandó? Miféle ereje van a föld szülöttjének? 3. Írva van ugyanis: „Alak nem volt szemeim előtt, de suttogó hangját hallottam. 4. Mi lehet ez? Egyetlen halandó sem tiszta az Úr előtt. Vagy büntelen maradhat a férfi tetteiben? még a szolgálóban sem bízik Ő, még angyalaiban is talál valami kivetnivalót.” (Jób. 4:16-18). 5. „Ha az ég nem tiszta előtte, még kevésbé azok, akik a sárból készült házakat lakják, de még közülük sem akad ilyen, mert mindannyian ugyanabból a sárból valók vagyunk. Elpusztíthatja azokat, mint egy molylepkét, reggelről estére már nem lesznek, mert nem tudnak magukon segíteni. 6. Mindnyájan elvesznek, mivel nem volt meg bennük a bölcsesség” (Jób. 4:21). 7. „Emeld fel hangodat, ki ad néked feleletet, vagy melyik szent angyalt szemléled? Mert az esztelent megöli a harag, a tévelygőt pedig a lázadás juttatja pusztulásba. 8. Én ugyan láttam, hogy az esztelen gyökeret eresztett, de váratlanul semmisült meg annak lakása. 9. Fiai messze estek az üdvösségtől, a legkisebbek a kapunál is elnyomják őket, és nem lesz, aki kiragadja; mert minden, ami nekik készítettett, az igazaknak adatik át, ők pedig nem fognak megszabadulni a rosszból” (Jób. 5:1-5).

40. 1. Mindez már a korábbiakban is megmutatkozott számunkra; bepillanthattunk az isteni tudás mélységeibe is, azért hát mindent a maga rendjének megfelelően kell végeznünk, amit csak Uralkodónk meghatározott időnkre véghezvinnünk rendelt. 2. Felajánlásaink, és a szent cselekményeinket gondosan végezzük, mert parancsaiban nem hanyag és rendetlen módon hagyta ránk, hanem meghatározott időre és órára. 3. Meghatározott helyen, és meghatározott személyek által akarta ő ezeket végeztetni, legfelsőbb akaratával rendelte el, hogy minden méltó módon, neki tetszően történjen, és szívesen fogadott legyen akaratának. 4. Mindazok boldogok és tetszésére vannak, akik az Uralkodó törvényeit követik, nem fognak eltévelyedni. 5. Adottak voltak ugyanis a főpaprak a maga szent cselekményei, ugyanúgy a papoknak is megvannak a nekik rendelt feladataik, a leviták számára az előírt szolgálataik, és a néphez tartozó embert is kötik a nép számára előírt rendelkezések.

41. 1. Közülünk mindenki a maga rendjében, jó lelkiismerettel adjon hálát az Istennek, megszentelődésben, senki se lépje át a szent cselekmények számára előírt szabályát. 2. Mert nem mindenütt lehetett felajánlani, testvéreim, a fogadalmi áldozatot, a könyörgést, a bűnökért bemutatott, a tisztulás áldozatát, csupán csak Jeruzsálemben, és ott sem minden helyen lehetett felajánlani, hanem csak a templom előtti áldozati oltáron, azután hogy a főpap és a fentebb említett istentiszteleti szolgák előzőleg gondosan megvizsgálták a felajánlásra kerülő adományt. 3. Akik pedig akaratával egybehangzó dolgokon kívül bármit is tettek, halállal

bűnhődtek. 4. Láthatjátok tehát, testvéreim, hogy a tudásban minél nagyobb megtiszteltetés jutott ki minékünk, annál nagyobb a ránk leselkedő veszély is.

42. 1. Az apostolokat Jézus Krisztus rendelte számunkra, hogy hirdessék az evangéliumot, Jézus Krisztust pedig az Isten küldte el. 2. Krisztus az Istentől, az apostolok Jézus Krisztustól, de mindkettő annak rendje szerint az Isten akaratából volt. 3. Átvették a parancsolatokat, és Urunk Jézus Krisztus feltámadása által megbizonyosodva, és Isten igéjében megerősödve, a Szent Szellem teljes birtoklásával elmentek, hogy hirdessék az evangéliumot, az Isten országát, mely el fog érkezni. 4. Miután a különböző vidékeken és a városokban hirdették az ígét, előjárókat állítottak mindenütt, kiket próbára tettek a Szellemben, a püspököket és a diakónusokat, azok számára, akik hinni fognak. 5. És ez nem volt újdonság, mert a régi időkben is írtak már püspökről és diakónusokról. Az Írás ugyanis ilyenképpen beszél róluk: „Püspököket állítok nekik az igazságban, diakónusokat pedig a hitben” (Ézs. 60:17).

43. 1. Ugyan mi csodálatos abban, hogy akik hittek Jézus Krisztusban, Isten tettének megfelelően rendelték az előbbieken megemlített férfiakat, mert ilyenképpen jegyezte le a szent könyvekben a boldog emlékü, és „egész házában egyedül hűséges szolga” (VI.Móz. 12:7) Mózes, de mindezekben követői voltak a többi próféták, ők mindannyian együttvéve arról tesznek tanúságot, amit ő a törvény rendelkezéseiben összefoglalt. 2. Mózes ugyanis mikoron lázadás tört ki a papság tiszte miatt, - és zendülés támadt a törzsek között, hogy közülük melyiket is ékesítse ez a dicsőséges név, úgy rendelkezett, hogy a tizenkét törzsi előjáró hozzon magával egy-egy vesszőt, melyre írja fel törzsének nevét; akkor fogta ezeket, összekötötte, és a törzsi előjárók pecsétgyűrűjével lepecsételte azt, majd a tanúságtétel sátrában az Isten asztalára tette le. 3. Bezárta a sátrat, lepecsételte a zárat, hasonlóan az ajtókat is, 4. és így szólt hozzájuk: Férfiak, testvéreim, amelyik törzsnek ága kizöldell, azt választja magának az Isten, hogy papságává legyen, és a szent szolgálatokat végezze. 5. Kora reggel egybehívta egész Izraelt, mindegy hatszázezer férfit; akkor a törzsi előjáróknak megmutatta a pecsétet, kinyitotta a tanúságtétel sátrát, és előhozta az ágakat. Áron ágát nemcsak hajtást eresztve találta, hanem még termést is hozott. 6. Mit gondoltok, szerettem, Mózes talán nem tudta előre, hogy ez fog majd történni? Nagyon jól tudta ő, de hogy zendülés ne támadjon Izraelben, ilyenképpen cselekedett, hogy az igaz és egyetlen Isten neve megdicsőüljön, akinek dicsőség örökkön-örökké. Amen.

44. 1. A mi apostolaink is éppen ilyen jól tudták Urunktól, Jézus Krisztustól, hogy irigykedés támad a püspökség neve miatt. 2. Mivel mindezeket tökéletesen tudták előre, beiktatták az előbb említetteket, a továbbiakra pedig azt a rendelkezést adták, hogy mikoron majd ők is elszenderülnek, adják tovább más, kipróbált férfiaknak szent szolgálatukat. 3. Így az általuk felállított, és ezt követően más kiváló férfiak is, az egész egyházzal való egyetértésben jutottak hivatalukba, alázatosságban, feddhetetlenül végezték szent szolgálatukat Krisztus nyájának javára, szerénységben és nagylelkűen. Hosszú időn át sokak tanúskodtak ezek mellett, azért is mi úgy véljük, nem lenne igazságos az, ha kivetnénk őket szent szolgálatukból. 4. Nem kis mértékben vétkeznénk, ha azokat, akik feddhetetlenül és illendő módon ajánlják fel adományainkat, kivetnénk a püspökségből. 5. Boldogok az előttünk járt presbíterek, gyümölcsöző és tökéletes megnyugvásban lett részük, nem kell már attól tartaniuk, hogy valaki is kimozdíthatná őket a nekik készített helyről. 6. Nekünk pedig azt kell meglátnunk, hogy ti néhányat, akik példaadóan éltek közöttetek, a kifogástalanul végzett, tiszteletet érdemlő szent szolgálatból elmozdítottatok.

45. 1. Veszekedők vagytok, testvéreim, és lázadók, olyan dolgokban, amelyek közelebb visznek titeket az üdvösséghez. 2. Beletekintettetek-e a szent iratokban, az igazakba, melyek a Szent Szelemtől valók? 3. Bizonyára nem kerülte el a figyelmeteket, hogy semmiféle igaztalan, semmiféle mellébeszélés nem íratott meg azokban. Azt sem találjátok meg bennük, hogy az igazat kivetik a tiszteletben álló férfiak közül. 4. Az igazak szenvednek ugyan üldözéseket, de csak azoktól, akik elvetik maguktól a törvényt; börtönbe kerülnek, de csak az alávalók miatt; megkövezik őket, de csak a szentségtörők végett; megölik őket, de csak azok miatt, akiket elragadott a mocskos és igaztalan lázongás; 5. ők pedig mindezeket dicsőséggel viselték el. 6. Mit mondhatnánk tinéktek, testvéreim, Dánielt talán az istenfélők dobták az oroslánok vermébe? 7. Ananiást, Azariást, Miszaélt talán azok vetették a tüzes kemencébe, akik a Magasságbelinek a nagyszerű és dicsőséges tiszteletet megadták? Semmiképpen sincs ez így! Hát akkor kik követték el mindezeket? Az elvetemült, és minden gonosszággal telt embereket odáig sodorta a gyűlölet, hogy azokat, akik tisztességnek

megfelelően, feddhetetlen szándékkal szolgáltak az Istennek, kínzásoknak vetették alá, nem tudván, hogy a Magasságbeli eleve harcol érettük, és túlradó segítséget ad mindazoknak, akik tiszta lelkiismerettel szolgálnak az ő legszentebb Nevének, akinek dicsőség mindörökkön örökké. Ámen. 8. Akik pedig bizalommal vetették alá magukat neki, dicsőséget és megtisztelést kapnak örökrészül, felmagasztalja őket az Isten, nevüket felírja emlékezetébe örökkön-örökre. Ámen.

46. 1. Az ilyen példaképekhez kell nekünk is igazodnunk, testvéreim! 2. Írva van ugyanis: „Csatlakozzatok a szentekhez, mert akik hozzájuk kapcsolódnak, szentekké lesznek (Herm. Past. Vis III. 6:3). 3. Egy másik helyen pedig ezt mondja: „Az ártatlan ember mellett ártatlanná leszel, a választott mellett választottá, a ravasz ember mellett ravasszá! (Clem. Alex. Strm. 8,52,3). 4. Az ártatlanokhoz és az igazakhoz társuljunk, mert ők az Isten választottjai. 5. Miért van köztetek irigykedés és harag, megosztottság és szakadás, meg a háborúskodás?! 6. Nemde egy Istenünk van, egy a Krisztusunk, egy a reánk áradó kegyelem Szellem, és egy a mi hitvallásunk Krisztusban? 7. Miért tépjük, és miért szaggatjuk szét Krisztusnak tagjait, miért kelünk fel saját testünk ellen, és az esztelenségben odáig jutunk, megfeledkezünk még arról is, hogy egymásnak tagjai vagyunk? Emlékezzetek csak Urunknak, Jézus Krisztusnak szavaira! 8. Ő ugyanis ezeket mondta: „Jaj annak az embernek, jobb lett volna neki meg sem születni, ha egyet is választottjaim közül botlásra visz; jobb lett volna, ha malomkövet akasztottak volna nyakába és a tengerbe vetették volna, mintsem hogy egy választottamat is megtévessze” (Mát. 26:24). 9. Szakadásotok sokakat eltántorított, sokakat elbátortalanított, sokakat bizonytalanságba sodort, de mindannyiukat a szomorkodásba, és megmaradt közöttetek a felfordulás.

47. 1. Vegyétek csak kezetekbe a boldog Pál apostol levelét! 2. Mit írt ő tinétek evangéliuma elején? 3. Nyilván a Szellem indítására küldte hozzátok írását magával, Péterrel és Apollónnal kapcsolatban, mivel már akkor is szakadás támadt köztetek. 4. De az akkori pártoskodás kisebb bünt hozott magával néktek, mert a legkiválóbb tanúságnak örvendő apostolok, és az általuk kipróbált férfiak miatt támadt a pártoskodás közöttetek; 5. de mostan – gondoljátok csak végig –, kik forgattak fel benneteket, és kik rontották le a mindenütt híresztelt testvéri szeretetetek szentségét? 6. Gyalázatos, szeretteim, igen gyalázatos dolog ez, és méltatlan Krisztusban való életetekhez az, amit mi hallottunk, hogy a korintusiak erőteljes, és a kezdeti időkből való egyháza, egy vagy két egyén miatt fellázadt a presbiterek ellen! 7. Ennek híre már nemcsak mihozzánk jutott el, hanem azokhoz is, akik nem miközülünk valók, úgy hogy esztelenségetek miatt az Úr nevét káromolják, de ezzel saját magatokra is nagy veszedelmet zúdítotok.

48. 1. Ezért mielőbb vessünk véget ennek, és boruljunk le Uralkodónk elé, sírások közepette könyörögjünk hozzá, hogy legyen irgalmas hozzánk, engesztelődjön meg irántunk, a testvéri szeretet szentségére, a mi tiszta életmódunkban állítson vissza bennünket. 2. Ez az igazságosságnak kapuja, mely az életre nyílik, ahogyan megíratott: „Nyissátok meg előttem az igazságosság kapuit, belépven rajtuk megvallom az Urat. 3. Ez az Úrnak kapuja, az igazak mennek be rajta” (Zsolt. 118:19:20) 4. Sok kapu áll nyitva, de az igazságosságé Krisztusban van. Boldogok mindazok, akik őrajta keresztül mennek be, akik útjukat szentségben és igazságban járják végig, mindent háborítás nélkül bevégeznek. 5. Legyen bár valaki hívó, legyen bár valakinek képessége a tudás elmondására, legyen bár valaki bölcs az igék megítélésében, legyen bár valaki tiszta cselekedeteiben, 6. annál alázatosabb lelkületűnek kell lennie, minél nagyobb ő; és azt keresse, ami mindenkinek egyaránt hasznos, és ne csak azt, ami egyedül neki magának.

49. 1. Akinek birtokában van a Krisztusban való szeretet, tegye meg mindazt, amit Krisztus rendelt el! 2. Ki tudná elmondani Isten szeretetének kötelékét? 3. Szépségének nagyszerűségét ugyan ki bírná elbeszélni? 4. Főnséges, elmondhatatlan az, hogy a szeretet hová emel fel bennünket. 5. A szeretet minket az Istenhez kapcsol,

a szeretet elfedi a bűneink sokaságát,
a szeretet mindent elvisel, mindenben türelmes,
a szeretetben nincsen semmiféle szégyenletes, semmiféle nagyozolás,
a szeretetből nem fakadhat szakadás, nem lázad,
a szeretet mindent egyetértésben tesz,

szeretben teljesedett Isten minden választottjának élete, a szeretet nélkül senki sem lehet Istennek tetszésére. 6. Uralkodónk a szeretetben fogadott bennünket magához. Szeretetében, mellyel irántunk viseltetett, a mi Urunk Jézus Krisztus saját vérét adta oda értünk Isten akaratából; a testét a mi testünkért adta, életét pedig a mi életünkért.

50. 1. Láthatjátok tehát, szeretteim, hogy milyen nagy és milyen csodálatos a szeretet, tökéletességének elmondására nincsen megfelelő szó. 2. Ki lehetne képes arra, hogy benne éljen, ha nem azok, akiket erre méltatott az Isten? Könyörögjünk tehát, és kérjük az Ő irgalmától, hogy szeretetben legyünk messze mindenféle emberi ferdeségtől, feddhetetlenekként. 3. Minden egyes nemzedék, Ádámától napjainkig mind letűnt, de azoknak, akik a szeretetben végezték be életüket, Isten kegyelméből ott a helyük az istenfélők között, ők mindannyian láthatóvá lesznek Krisztus országának látogatásában. 4. Írva van ugyanis: „Vonuljatok vissza kamráitokba egy rövidke időre, amíg haragom és felindultságom elmúlik; és megemlékezem majd a jóság napjairól, és feltámasztalak benneteket sírjaitokból” (Ézs. 26:20). 5. Boldogok vagyunk szeretteim, ha az Úr rendelkezéseit megtesszük a szeretet egyetértésében, így a szeretet által bűneinkre bocsánatot nyerünk. 6. Írva van ugyanis: „Boldogok, akiknek törvényszegéseit elengedik, boldog az a férfi, akinek bűneit nem veszi számba az ÚR, akinek nincsen hamisság szájában” (Zsolt, 32:1-2). 7. Ez a boldogság azok számára van meg, akiket Urunk Jézus Krisztus által kiválasztott az Isten, akinek dicsőség örökkön-örökké. Ámen.

51. 1. Bármennyit is vétettünk, vagy az ellenség miatt bármi rosszat is tettünk, mindezek miatt kérjük bocsánatát magunknak; azok pedig, akik a lázongás és a megosztottság vezérei voltak, jobb lenne, ha tekintettel lennének a közös reménységre. 2. Akik istenfélelemben és szeretetben élik le életüket, inkább maguknak akarnak bántalmazást, mintsem embertársaiknak; inkább maguk viselik el a rágalmakat, mintsem a nekik helyesen és az igazságnak megfelelően átadott egyetértést illetnék azzal. 3. Jobb, ha az ember megvallja vétkeit, minthogy a szívét megkeményítse, ahogyan Mózes az Isten szolgája ellen is megkeményítették szívüket azok, akik fellázadtak ellene; büntetésük nyilvánvaló példa előttünk. 4. Elevenen mentek le a Hádészba, és ott a halál terelgeti őket. 5. A fáraó és annak hadserege, meg Egyiptom kormányzói, a harci-szekerek és a rajuk levők nem más okból merültek bele a Vörös tengerbe, és veszték oda, mert megkeményítették értetlen szívüket azután, hogy Isten szolgája, Mózes, jeleket és csodákat művelt Egyiptomban.

52. 1. A mi Uralkodónk, testvéreim, nincs semmire se rászorulva, senkinek semmijét nem kívánja, kivéve azt, hogy Őt megvalljuk. 2. A kiválasztott Dávid ugyanis ezt mondja: „Megvallom az Urat, és az inkább kedvére van, mint a fiatal bika, mely szarvait és körmeit mereszti éppen, tudják meg ezt a szegények és örvendezzenek” (Zsolt. 69:31-33); 3. Egy másik helyen pedig ezt mondja: „A dicséret áldozatát áldozd az Istennek, add meg a Magasságbelinek fogadalmi ajándékaidat. Akkor szólíts engem, szorongattatásaid napjában, és kiragadlak téged, és dicsőíteni fogsz engem” (Zsolt. 50:14,15). 4. „Istennek ugyanis a megtört lélek az áldozat” (Zsolt. 51:19).

53. 1. Ismeritek ti, szeretteim, nagyon is jól ismeritek a szent iratokat; nézzetek csak bele az Isten mondásaiba. Emlékeztetésképpen a következőt írjuk le most nektek. 2. Mózes pedig felment a hegyre, negyven nap és negyven éjszakán keresztül böjtöt tartott, megalázta magát, és így szólt hozzá az Isten: „Sietve menj le innét, mert megszegte a törvényt a te néped, melyet kivezettél Egyiptom földjéről, hamar letértek arról az útról, amelyet előírtam nekik. Öntött borjút csináltak maguknak” (II. Móz. 32:9-10). 3. És akkor így szólt hozzá az Úr: „Egyszer már mondtam néked, és most ismét mondom: Láttam ezt a népet, íme, keménynyakú ez, engeddd, hogy véget vessek nekik, még a nevüket is kitoröljem az égboltozat alól; és téged teszek nagy néppé, sokkalta nagyobbá, mint ezt” (V. Móz. 9:12-14). 4. Mózes erre így szólott: „Semmiképpen ne tedd meg ezt Uram, engeddd el a nép bűneit, inkább engemet töröljél ki az élők könyvéből” (II. Móz. 32:32). 5. Ó, hatalmas szeretet, ó felülmúlhatatlan tökéletesség! A szolga nyíltan beszél urához, a sokaság számára a megbocsájtást kéri, vagy pedig azt, hogy ő is velük együtt pusztulhasson.

54. 1. Ki közületek a nemeslelkületű, ki közületek az irgalmas, kibem teljes a szeretet? 2. Az ilyen ember így beszél: - ha miattam van a lázadás, az irigykedés, és a szakadás, akkor odébb állok, elmegyek oda, ahova csak akarjátok, és megteszem azt, amit a többség parancsol, csakhogy Krisztus nyája békességben éljen a

nekik állított presbiterekkel. 3. Aki ilyenképpen cselekszik, az igen nagy dicsőséget szerez magának Krisztusban, és minden helyen befogadják őt, mert az Úr a föld és annak teljessége (Zsolt. 24:1). 4. Ilyenképpen éltek azok, akik az Isten szerinti, soha meg nem bánt életformát követték, és fogják követni.

55. 1. Példaképeket a pogányok között is jól ismerünk; sok király és kormányzó vészek idején, jóslatok figyelmeztetése folytán a halálra adta magát, csak hogy polgártársait mentse a saját vére árán; sokan hagyták el szülővárosukat, mintsem hogy ott lázadás törjön ki. 2. De közöttünk is elég sokat ismerünk, akik börtönre juttatták magukat, hogy ezáltal másokat szabadítsanak ki, sokan adták el magukat rabszolgaságba, hogy az értük kapott vagyonnal másokat táplálékhoz juttassanak. 3. Számtalan asszony Isten kegyelmében megerősödve, sok férfias tettet vitt véghez. 4. A boldog emlékü Judit, a város ostroma idején a presbiterek megkérdezésével elhagyta azt, és az idegen törzsek táborába ment. 5. Veszélynek tette ki magát, hazája és népe miatti szeretetből kiment az ostromgyűrűbe; így ennek az asszonynak a kezébe adatott Holofernész. 6. Nem kisebb mértékben volt tökéletes a hitben Eszter, aki veszélyek közé vetette magát, hogy Izrael tizenkét törzse a közelgő pusztulástól megmeneküljön. Böjtöléssel és alázatosságban kérlelte a mindeneket látó Uralkodót, a korok Istenét, aki látván lelkének alázatát, megszabadította a népet, és kegyelme folytán messze űzte a veszedelmet.

56. 1. Mi pedig imádkozunk mindazokért, akik bármiféle bűnben élnek, hogy az Isten adja meg nekik a jobb belátást, az alázatos lelkiületet, és így ne előttünk, hanem Isten akarata előtt hajoljanak meg, akkor majd számukra is tökéletes gyümölcsöző lesz az Istennél és a szenteknél az irgalmas megemlékezés. 2. Vegyük csak magunkra azt a fenyítéket, szerettem, amely ellen úgy sem tiltakozhat senki! Az a figyelmeztetés, amit mi megteszünk egymás iránt, jó és szerfelett hasznos is, mert az Isten akaratához kapcsol bennünket. 3. A szent ige ugyanis ilyenképpen szól: „Megfenyítvén megfenyített engem az Úr, ám a halálnak mégsem adott át engem” (Zsolt. 118:18). 4. Akit szeret az Úr, azt meg is fenyíti, megostorozza minden fiát, akit magához fogad (Péld. 3:12). 5. „Megfenyített engem” - mondja -, „aki igaz az irgalmasságban, és megfeddett engem. Ne a bűnösök olaja legyen kenet a fejemen!” (Zsolt. 141:5). 6. Majd másutt ezeket mondja: „Boldog az az ember, akit megfedd az ÚR, a Mindenható intelmei nem lebecsülendők, fájdalmat okoz ő, de helyreállít. 7. Ha szétzúz is, meggyógyít keze. 8. Hatszor is kiragad a szükségek közül, és hetedszerre sem hagy ott a rosszban. 9. Éhségben is megment a halálból téged, a harcban kiragad a kard éle elől; 10. a nyelv ostorcsapásaitól elrejt tégedet, a közeledő bajtól nem kell félned. 11. Az igaztalant és a törvény elvetőit kinevetheted, a mezei vadaktól nem kell rettegned; 12. mert a mezei vadak megbékélnek veled. 13. Akkor majd megtudod, hogy házad békességben fog élni, sátrad lakhelyén nem vétkeznek. 14. Megtudod majd, hogy magvad sok lesz, gyermekeid olyanokká lesznek, mint a mezőség fűszálai. 15. Sírodba úgy térsz meg, mint a megérett gabona, melynek eljött az aratás ideje; vagy mint a gabonakéve a begyűjtés idején” (Jób. 5:17-26). 16. Láthatjátok, szerettem, milyen nagy támogatást élveznek azok, akiket megfenyít az Úr. Jóságos atya ő, aki irgalmassága folytán fenyít meg bennünket méltó fenyítésével.

57. 1. Ti pedig, akik a lázadás alapjait megvetettétek, rendeljétek alá magatokat a presbitereknek, fogadjátok el a fenyítést megtérésetek érdekében, hajtsátok meg szívetek térdeit! 2. Tanuljatok meg engedelmessé válni, vessétek el magatoktól nyelvetek fennhéjázó és gőgös hengegését, mert jobb az tinéktek, ha Krisztus nyájában kicsiknek és jó hírben állóknak találtatok, minthogy látszatra tündöklésben, de kivetnek benneteket annak reménységéből. 3. Így beszél erről a minden erényt magába foglaló bölcsesség: „Íme kiöntöm elétek leheletem beszédét, megtanítalak benneteket igéimre. 4. Szólítottalak ugyan benneteket, de nem hallgattatok reám, kinyilvánítottam igéimet, de nem fogadtátok meg, semmibe vettétek tanácsaimat, feddéseimmal mit sem törődtek; mindezek miatt kinevetem pusztulásotokat, ujjongok, ha hatalmába kerít titeket a rettegés, de még ennél is jobban, ha rátok tör a remegés, a romlás, mely hirtelen jön, mint a szélvihar érkezése, vagy ahogyan a szorongatás, és a hosszan tartó ostromzár szakad rátok. 5. Amikor majd mégis szólítani fogtok, nem hallgatók rátok, amikor majd kerestek, nem fogok válaszolni tinéktek. Gyűlölték ők a bölcsességet, az Úr félelmét lebecsülték, nem fogadták meg tanácsomat, kigúnyolták korholásomat. 6. Ezért övék lesz útjuk gyümölcse is, és betelnek majd istentelenséggel. 7. Mert a kicsikkel igaztalanul elbántak, megölik őket, elrendeli ezért az istentelenek kipusztítását; de mindaz, aki reám hallgat, reménységben verheti le sátrát, félelem nélkül nyugodhat, távol minden gonosztól” (Péld. 1:23-33).

58. 1. Engedelmeskedjünk tehát az Ő szent és mindenekfölött dicsőséges nevének, de meneküljünk fenyegetései elől, amiket bölcsessége által fentebb mondott az engedetleneknek, hogy mint neki engedelmesek lakjunk felségének tiszteletet érdemlő nevében. 2. Fogadjátok meg tanácsunkat, és nem fogjátok megbánni! Mert él az Isten, ahogyan él Jézus Krisztus, a Szent Szellem, a választottak hite és reménysége, úgy mindaz, aki alázatos lelkületben türelemmel és szerénységben teljesíti az Istentől kapott ítéleteket és rendelkezéseket, az ilyeneket a Jézus Krisztus által megváltottak számára állítják és sorolják, aki által Neki legyen dicsőség örökkön-örökké. Ámen.

59. 1. Ha pedig valaki nem fogadná el azt, amit ő mondott általunk, tudja meg, nem kis veszélynek teszi ki magát!

2. Mi ugyan ártatlanok leszünk ettől a bűntől, szünet nélkül végezzük imáinkban a könyörgéseket és esdekléseket, hogy választottainak meghatározott számát az egész világban épségben megőrizze Ő, a világegyetem Alkotója, szeretett szolgája, Jézus Krisztus, a mi Urunk által,

általa hívott ki bennünket a sötétségből a világosságra,
a tudatlanságból dicsőséges nevének ismeretére,

3. hogy reménykedjünk Nevedben,
amely minden teremtésnek forrása,
szívünk szemeit megnyitván megismerjük Téged,
a magasságbeliek között egyetlen Magasságbelit,
a szentekben nyugvó Szentet,
aki megalázod a dőlyfösök gögjét,
aki meghíúsítod a pogányok terveit,
aki nagygyá teszed az alázatost,
de a felfuvalkodottat megalázod,
aki gazdaggá teszel és megszegényítesz,
aki pusztítasz és életet fakasztasz,
aki a szellemeknek egyedüli jótévője,
és minden testnek Istene vagy,
aki betekintesz a mélységekbe,
aki megvizsgálod az emberek tetteit,
aki segíted a veszélyekben hányódót,
aki a kétségbeesettnek üdvössége vagy,
aki az összes szellem teremtője és gondviselője vagy,
aki megsokasítod a föld népeit,
aki minden közül kiválasztottad azokat,
kik Téged szeretnek, szeretett szolgád Jézus Krisztus által,
általa neveltél bennünket,
szeretlél és megtiszteltél.

4. Kérünk téged, Uralkodónk,
legyél hát segítőnk és oltalmazónk;
a közülünk szorongattatásban levőket szabadítsd meg,
a megalázotthoz legyél könyörületes,
az elesettet emeld fel,
az ínségesekre tekints le,
gyógyítsd meg a betegeket,
a népedből eltévelyedetteket térítsd vissza,
az éhezőket tápláld,
foglyainkat szabadítsd ki,
az erőtlenekeket támogasd,
a kislelkűeket vigasztald,
hadd tudja meg minden nemzet,
hogy egyedül Te vagy az Isten,
és Jézus Krisztus a te szolgád,
mi pedig a te néped és legelőd nyája vagyunk

60. 1. Te a világnak rendjét

teremtényeid által hoztad nyilvánosságra,
te teremtetted, Uram, a földkerekséget,
ki hűséges vagy minden nemzedéken át,
igazságos az ítéleteidben,
csodálatos erődben,
nagy szépségedben,
bölcsmindabban, amit létrehoztál,
értelmes azzal, ahogyan ezeket megszilárdítottad,
jóságos mindazokban, ami látható,
hűséges azokhoz, akik követnek;
irgalmas és könyörületes,
bocsásd meg törvényszegéseinket,
igazságtalanságainkat, botlásainkat és vétkeinket,
2. ne említsd fel szolgálóidnak és szolgálóidnak bűnét,
hanem tegyél tisztává minket igazságod tisztaságával,
irányítsd lépteinket az igazságosságban
és abban, ami méltányos, hogy szívünk alázatosságában járjunk,
azt tegyük ami szép,
ami előtted tetszésre talál
és vezetőink előtt.

3. Igen, Uralkodónk, mutasd meg arcodat felettünk, hogy békeességben a jót tegyük, hatalmas kezédtől oltalmazzon bennünket, fölséges karoddal szabadíts meg minden bűntől, ments meg bennünket mindazoktól, akik igazságtalanul gyűlölnék bennünket! 4. Adj békeességet, egyetértést nekünk, és mindenkinek, akik ezt a földet lakják, ahogyan megadtad atyáinknak, akik hitben és igazságban méltó módon hívtak segítségül téged, így add meg nekünk, kik engedelmeskedünk a te mindenható és dicsőséges Nevednek, de éppúgy földi előljáróinknak és kormányzóinknak is!

61. 1. A királyság hatalmát te adtad nekik, Uralkodónk, nagyszerű és elmondhatatlan erődtől, azért, hogy a dicsőséget és méltóságot megismervén, melyet nekik ajándékoztál engedelmeskedjünk nekik is, és így semmiképpen se ellenkezzünk akarattal; adjál nekik, Uram, egészséget, békeességet, egyetértést, boldogulást, hogy a kormányzás munkáját, amit te adtál nekik, háborgatás nélkül végezhessek! 2. Te pedig Urunk, időnknek mennyei Királya, ki az emberek fiainak hatalmat és méltóságot adsz a földiek feletti uralkodásban, Te, Uram, igazgasd szándékainkat arra, ami színed előtt szép, és tetszésre talál, hogy békeességben és egyszerűségben, istenfélő módon használják a tőled kapott hatalmat, és így teáltalad irgalomra leljenek! 3. Mindezeket egyedül Te teheted meg mivelünk, mi téged vallunk meg, lelkünk főpapja és pártfogója, Jézus Krisztus által, és általa Tiéd a dicsőség és a magasztalás most és nemzedékről nemzedékre, örökkön-örökké. Ámen.

62. 1. Azon dolgokról, melyek Istennel kapcsolatos szokásainkra vonatkoznak, amelyek mindazok számára hasznosak, kik istenfélően és az igazságnak megfelelőképpen erényekben bővelkedő életet akarnak élni, úgy gondolom, mindezekről eleget elmondottunk néktek, férfiak, testvéreim! 2. Érintettünk a hit, a megtérés, az egyszerűségben való szeretet, az önmegtartóztatás, a mértékletesség és a türelem egyes területeit, mindezek után figyelmeztetnünk kell titeket, hogy igazságban és igazságosságban, meg türelemben illő módon az Isten tetszéségre legyetek, elfeledvén a kapott sérelmeket, békében, szeretetben és állandó türelmességben éljete, miként az előbbieken már említett atyáink is alázatos lelkülettel fordultak Atyánkhöz, az Istenhez és Teremtőnkhez, valamint minden egyes emberhez. 3. Ezeket annál is szívesebben említjük fel tinéktek, mivel nagyon jól tudjuk, hogy hitünkben élő, kiváló férfiaknak írjuk, akik az Istennek nevelésére irányuló ígérettel vannak.

63. Méltányos lenne, hogy ilyen sok, és ennyi nagyszerű példaképet követve, mi is meghajtsuk nyakunkat, és az engedelmesség nekünk rendelte helyén meghajoljunk azok előtt, akikre lelkünk vezetését bízták, hogy így végre megnyugvásra találjunk az ostoba lázongásból, és mindenféle gyalázkodás nélkül igazságban

haladjunk az elénk állított cél felé. 2. Örömet, igaz örvendezést ajándékoztok nekünk azzal, ha engedelmesek lesztek azok iránt, akikről a Szent Szellem által írtunk most nektek; és ha tövestől kiirtjátok féltékeny haragotokat a kérés értelmében, amit a békesség és az egyetértés végett ezen levelünkben váoltunk. 3. Néhány megfontolt és hitben hűséges férfit küldünk hozzátok, akik ifjúságuktól fogva idős korukig feddhetetlenül éltek itt közöttünk, ők lesznek tanúbizonyságok köztetek és köztünk. 4. Mindezeket azért tesszük, hogy megtudjátok, minden gondunk arra irányult, és irányul, hogy rövid időn belül megbékéljete.

64. 1. Ezen túlmenően pedig, hogy a gondviselő Isten, a minden szellem Uralkodója, és minden test Ura, aki az Úr Jézus Krisztust kiválasztotta, minket pedig általa tett értékes néppé, adja meg minden léleknek, aki csak az Ő szent, és mindenek felett nagy Nevét segítségül hívja, a hitet, a félelmet, a békességet, a megnyugvást, a türelmességet, az önmegtartóztatást, a tisztaságot, a megfontoltságot, hogy Nevének tetszését elnyerjük főpapunk és pártfogónk, Jézus Krisztus által. Általa Neki legyen a dicsőség, magasztalás, erő és tisztelet most és mindörökkön örökké. Ámen

65. 1. Elküldjük hozzátok Klaudiosz Ephéboszt, és Valériosz Bitót, velük Fortunatuszt, de rövid időn belül, már békességben és örvendezésben küldjétek vissza hozzánk, hogy a várva várt és a nagyon óhajtott megbékülés és egyetértés hírért meg hozzák; minél előbb örvendezhessünk annak, hogy helyreállt a rend köztetek. 2. A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme legyen veletek, de mindenkivel, akiknek az Isten – bármerre is lennének –, általa választott ki, őáltala Neki legyen a dicsőség, tisztelet, erő és magasztalás, az örökkétartó uralom öröktől fogva, és örökkön-örökké. Ámen.

